

відповідати на виклики часу. Досвід світових лідерів у цій сфері свідчить про те, що залучення різноманітних джерел фінансування сприяє економічній незалежності, підвищує якість музейних послуг і відкриває нові можливості для збереження та популяризації культурних цінностей. Успішна реалізація таких ініціатив в Україні стане запорукою розвитку музеїв, а також сприятиме зростанню інтересу до національної історії, мистецтва і науки серед населення.

Отже, розширення фінансових можливостей – це ключ до довготривалого та стійкого розвитку музеїв як важливих елементів культурної інфраструктури.

Список використаних джерел :

1. The National Lottery Heritage Fund. URL : <https://www.heritagefund.org.uk/>.
2. Дмитренко В., Дмитренко В. Культурні та креативні індустрії : секторальний зріз : навчальний посібник. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 115 с.
3. Сом-Сердюкова О. М. Сучасний музей України : зміст – форма. *МАГІСТЕРІУМ*. 2005. Вип. 19. Культурологія. С. 51–54.

Дюс Ярина

учениця 10 класу ліцею

«Надворсклянський» №21

Полтавської міської ради

(науковий керівник – О. Костенко)

(м. Полтава)

КУЛЬТУРНА РЕЗИСТЕНЦІЯ КРИМСЬКИХ ТАТАР: ВІД ДЕПОРТАЦІЇ ДО СУЧАСНОСТІ

Окупація Криму росією у 2014 році стала переломним моментом для кримських татар, народу з багатовіковою історією та глибокими культурними коріннями на півострові. Для цієї етнічної групи окупація означала втрату багатьох прав, включаючи культурні, мовні та релігійні свободи. В цих умовах виникла необхідність активізації культурної резистенції, яка є засобом захисту та збереження культурної спадщини та ідентичності кримських татар, важливим аспектом відстоювання прав національної меншини перед новим політичним режимом. Вона виявилася реакцією на репресивні заходи, спрямовані на придушення та асиміляцію кримськотатарської культури.

У контексті теми нашого дослідження «культурна резистенція» визначається як активний процес збереження, відновлення та захисту культурної ідентичності, традицій, мови, обрядів та інших аспектів культури кримських татар в умовах загрози асиміляції, дискримінації та репресій. Це форма соціальної та політичної боротьби, спрямована на відстоювання прав культурної

спільноти та збереження її унікальності в умовах негативного впливу зовнішніх факторів.

У контексті національних та культурних рухів, культурна резистенція виступає як важливий інструмент для збереження та підтримки національної або етнічної ідентичності, особливо в умовах колоніальної або окупаційної політики. Крім того, вона є важливим елементом міжнародного співробітництва в галузі прав людини та культурних прав, оскільки вона створює основу для спільної боротьби за захист культурних цінностей та ідентичності.

Виходячи з вищесказаного, дослідження культурної резистенції кримських татар після окупації Криму є актуальним і важливим для розуміння та підтримки прав людини та культурних прав в умовах глобальних викликів та конфліктів.

Напередодні окупації 2014 року, кримські татари мали багатовікову історію та багату культурну спадщину. Крим завжди був місцем зустрічі різних культур та цивілізацій, що вплинуло на формування унікального культурного середовища кримських татар. Їх культура включає у себе автентичні традиції, музику, танці, кулінарію та ремесла різних народів.

У 1944 році сталінський режим здійснив масштабну депортацію кримських татар до Центральної Азії та Сибіру. Ця трагедія спричинила велику кількість жертв та втрату не лише домівок, але й зв'язків з їхньою історією, культурою та традиціями. Багато аспектів культурної спадщини були втрачені. Кримські татари почали повертатися на свою батьківщину лише після розпаду радянського союзу. Повернення та відродження кримських татар після депортації є прикладом надзвичайної міцності та волі народу відновити свою ідентичність та спільноту після трагічних подій та були активними учасниками суспільного та політичного життя півострова.

Враховуючи ці аспекти, історія та культурна спадщина кримських татар до окупації Криму 2014 року є надзвичайно важливими для розуміння контексту та значення культурної резистенції після втрати території та порушень прав.

Після анексії Криму становище кримських татар стало набагато складнішим через політичні тиски, обмеження свобод та економічні труднощі, що підштовхнули багатьох до еміграції або прихованої опозиційної діяльності. Окупаційна влада почала обмежувати політичну діяльність кримських татар та їхніх представників. Було заборонено діяльність кримськотатарських політичних партій та організацій, а їхні лідери стали об'єктом переслідувань та арештів. Була обмежена свобода слова у Криму, це стосується як розповсюдження інформації, так і свободи вираження думок [1]. Кримські татари мають обмежений доступ до незалежних медіа та можливостей висловлювати свою позицію.

Допомагають кримським татарам залишатися сильними в умовах тиску з боку окупаційних влад, а також зберігати свою культурну спадщину та ідентичність для майбутніх поколінь різні форми культурної резистенції. Як зазначає Алім Алієв, журналіст, співзасновник ініціативи «Крим SOS»: «Для кримських татар важливо розвивати і підтримувати свою ідентичність. Це виклик, адже у Криму сьогодні це можна робити переважно у підпіллі – наприклад, навчати дітей кримськотатарської мови, читати поезію чи влаштовувати культурні заходи. Тому наше завдання – організувати на материковій Україні те, що не можна зробити в Криму: літературні та музичні проекти, проводити інформаційні кампанії, правозахисні ініціативи» [1].

Наприклад літературний проєкт – «Кримський інжир», який став майданчиком свободи для творчих людей. Фактично він став хронікою окупації, там під різними псевдонімами пишуть дописи люди з окупованих територій.

У 2014 році, після окупації Криму, громадська організація «Кримська сім'я» презентувала освітню онлайн-платформу «Кримські татари: Історія. Культура. Мистецтво». Цей проєкт має на меті збереження історії, культури та мистецтва кримських татар. Онлайн-курс включає в себе відеолекції про історію Криму та кримських татар, а також лекції про культуру та мистецтво. Проєкт реалізується за підтримки Українського культурного фонду [2].

Продовжує свою роботу з Києва кримський телеканал АТР, який транслює програми на кримськотатарській мові та підтримує культурні та соціальні ініціативи кримських татар.

Кримськотатарська спільнота активно використовує національні та міжнародні судові інстанції для захисту своїх прав. Зокрема, лідери кримських татар подали численні позови до Європейського суду з прав людини проти росії.

Це лише невелика частина проєктів та заходів, які яскраво демонструють не тільки боротьбу кримських татар за збереження своєї ідентичності, але й їхню рішучість у протистоянні культурній асиміляції та політичному тиску.

Список використаних джерел :

1. Бабчук О. Алім Алієв: «Найбільший виклик – зберегти ідентичність кримських татар в окупованому Криму». URL: <https://www.prostir.ua/?news=alim-alijev-najbilshyj-vyklyk-zberehty-identychnist-krymskyh-tatar-v-okupovanomu-krymu> (дата звернення: 27.03.2024 р.)
2. Зайцев Ю. У депортації. Боротьба за відновлення прав. URL: <http://incognita.day.kiev.ua/u-deportacziyi-borotba-za-vidnovlennya-prav.html> (дата звернення: 7.04.2024 р.)
3. Хайд Л. Омріяний край. Київ: Дуліби, 2014. 240 с.